

MODULIO APRAŠAS

Modulio pavadinimas	Kodas
LDK kalbos ir jų paleografija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Mintautas Čiurinskas Kitas (-i): doc. dr. Eugenijus Saviščevas	Istorijos fakultetas, Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra, Istorijos studijų programa 2025

Studijų pakopa	Modulio paskirtis	Modulio tipas
I pakopa	Studijų krypties (SK1)	Rekomenduojamas norintiems studijuoti medievistiką

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė / Praktika	5 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: lotynų ir rusų kalbų pagrindai	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Modulio apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
15	400 val.	160 val.	240 val.

Modulio tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Modulio tikslas – suteikti žinių ir įgūdžių savarankiškai skaityti ir suprasti LDK lotyniškuosius ir rusėniškuosius šaltinius. Praktikos tikslas – išmokyti skaityti ir transkribuoti rankraštinius LDK rusėniškus dokumentus, gauti pirmuosius praktinio darbo archyve įgūdžius.		
Modulio studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos apie LDK lotyniškąją raštiją, LDK šaltinius lotynų kalba, istorinius ir šiuolaikinius šaltinių leidimus ir rinkinius, įvairių laikotarpių istorinę terminiją lotynų kalba, susipažins su specialiąja literatūra, žodynais, kompiuterinėmis priemonėmis, padedančiomis perskaityti ir suprasti senuosius šaltinius;	Dalyvavimas paskaitose, ruošimasis seminarams, savarankiškas nurodytos literatūros studijavimas	Atliktų užduočių, kontrolinių darbų vertinimas, galutinis egzaminas
Žinos apie LDK rusėnų raštijos paminklus, jų turinį ir kalbos specifiką, rusėniškojo rašto istoriją, paleografiją, datavimo pervedimo aspektus, gramatikos ypatybes;	Dalyvavimas paskaitose, pasiruošimas seminarams, savarankiškas nurodytos literatūros studijavimas	Atliktų užduočių, kontrolinio darbo vertinimas, galutinis egzaminas
Gebės savarankiškai perskaityti, versti ir analizuoti įvairius LDK XV-XVII a. dokumentus rusėnų kalba originale ir kopijose, supras ir gebės komentuoti LDK šaltinius jų atsiradimo istorinių aplinkybių kontekste. Gebės naudotis informacijos paieškos įrankiais, bibliografiniais išteklių, elektroniniais šaltiniais savarankiškai mokytis ir atnaujinti žinias. Bus susipažinę su Vilniuje esančių bibliotekų Rankraščių skyrių ir LVIA fondais, mokės naudotis mikrofilmais.	Pagrindinis mokymo metodas – tai praktiniai grupiniai užsiėmimai ir individualus darbas, mokantis skaityti rusėniškus LDK šaltinius, juos versti, komentuoti. Praktikos metu studentai skaitys ir paleografiškai analizuos XV-XVI a. LDK dokumentus, studijuos datavimo sistemas, datų pervedimo būdus.	Praktinių užsiėmimų metų įgytų gebėjimo skaityti, transkribuoti ir analizuoti LDK šaltinius vertinimas, praktinių užduočių atlikimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. LDK lotyniškoji raštija ir kalba (doc. dr. M. Čiurinskas) 5 kred.				60			60	73	Trys kontroliniai darbai raštu, pasirengimas egzaminui
2. LDK rusėniškoji raštija ir kalba (doc. dr. Eugenijus Saviščevas) 5 kred.	4	2	12	42			60	73	Kontrolinis darbas raštu, pasirengimas egzaminui
3. Praktika: LDK rusėniškoji paleografija (doc. dr. Eugenijus Saviščevas) 5 kred.						40	40	94	Rusėniškųjų šaltinių skaitymas ir transkribavimas – žodžiu ir raštu (praktinės užduotys).
Iš viso	4	2	12	102		40	160	240	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Galutinis egzaminas	20	modulio pabaigoje	1-4 balai: studentas nesuprato medžiagos, neiškoko versti šaltinių tekstų. 5 balai: studentas geba perteikti vieną aspektą ar vieną studijuotos medžiagos elementą, įsisavinta 50 proc. medžiagos.
Keturi kontroliniai darbai	30	pirmos ir antros temų eigoje	6-7 balai: studentas geba perteikti keletą studijuotos medžiagos aspektų, tačiau žinios nėra sisteminės, nuodugnios, įsisavinta daugiau, nei 60 proc. medžiagos. 8-9 balų: studijuota medžiaga suprasta ir įsisavinta gerai, išmokta skaityti ir versti šaltinį, tačiau nepakankamai suvokiamas šaltinio kontekstas. Įsisavinta daugiau, nei 80 proc. medžiagos. 10 balų: studijuota medžiaga suprasta ir įsisavinta puikiai, studentas geba skaityti, versti, komentuoti ir analizuoti istorinį šaltinį jo atsiradimo istorinių aplinkybių kontekste.
Praktika: Rusėniškųjų šaltinių skaitymas, transkribavimas ir supratimas	50	trečios temos (praktikos) pabaigoje	1-4 balai: studentas neiškoko skaityti ir suprasti šaltinių tekstų. Nuolat nedalyvavo praktiniuose užsiėmimuose (daugiau nei 50 proc.) 5 balai: studentas turi pačius bendriausius rusėnų kalbos ir paleografinius įgūdžius. 6-7 balai: kalbų žinios ir paleografiniai įgūdžiai paviršutiniški, atliko tik dalį praktinių užduočių. 8-9 balų: iš esmės išmoko skaityti ir versti šaltinius, supranta šaltinio datavimą, tačiau pasitaiko klaidų transkribuojant tekstus. Atliktos praktinės užduotys. 10 balų: studijuota medžiaga suprasta ir įsisavinta puikiai, studentas geba skaityti, transkribuoti ir versti istorinį šaltinį, supranta šaltinio datavimą. Atliktos praktinės užduotys.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Sondel J.	1992	Słownik łaciński – polski dla prawników i historyków	Yra žodyno elektroninis variantas	Kraków
Jougan A.	1992	Słownik kościelny łaciński – polski		Warszawa
Pamerneckis S.	2012	Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos rusėniškoji paleografija		Vilnius
	1975-2015	Словарь русского языка XI–XVII вв., т. 1–30	https://etymolog.ru/slang.ru/index.php?act=xi-xvii	Москва – Петербург
Можейко Н. С., Игнатенко А. П.	1978	Древнерусский язык (изд. 2)		Минск
Ulčīnaitė E., Jovaišas A.	2003	Lietuvių literatūros istorija XIII–XVIII amžiai		Vilnius
Papildoma literatūra				
Laucevičius E.	1967	Popierius Lietuvoje. XVI – XVIII a, t. 1–2		Vilnius
Lazutka S., Gudavičius E.	1983	Pirmasis Lietuvos Statutas, t. 1, dalis 1		Vilnius
	2000	Šešioliktojo amžiaus raštija (Straipsnių ir šaltinių rinkinys. Met. priemonė)		Vilnius